



Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 5. marca 2024*

„Odvolanie – Spolupráca v oblasti presadzovania práva – Nariadenie (EÚ) 2016/794 – Článok 49 ods. 3 a článok 50 – Ochrana osobných údajov – Nezákonné spracúvanie údajov – Trestné konanie začaté proti odvolateľovi na Slovensku – Znalecké posudky vypracované Agentúrou Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol) na účely vyšetrovania – Extrakcia údajov z mobilných telefónov a úložného zariadenia USB patriacich odvolateľovi – Zverejnenie týchto údajov – Nemajetková ujma – Žaloba o náhradu škody – Povaha mimozmluvnej zodpovednosti“

Vo veci C-755/21 P,

ktorej predmetom je odvolanie podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, podané 8. decembra 2021,

Marián Kočner, bydliskom v Bratislave (Slovensko), v zastúpení: M. Mandzák a M. Para, advokáti,
odvolateľ,

ďalší účastník konania:

Agentúra Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol),
v zastúpení: A. Nunzi, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci M. Kottmann
a G. Ziegenhorn, Rechtsanwälte,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

ktorú v konaní podporujú:

Slovenská republika, v zastúpení: pôvodne S. Ondrášiková, neskôr E. V. Drugda
a S. Ondrášiková, splnomocnené zástupkyne,

vedľajší účastník konania v odvolacom konaní,

Španielske kráľovstvo,

vedľajší účastník konania v prvostupňovom konaní,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

* Jazyk konania: slovenčina.

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredseda L. Bay Larsen, predsedovia komôr A. Arabadžiev, A. Prechal, E. Regan, F. Biltgen, N. Piçarra a O. Spineanu-Matei (spravodajkyňa), sudcovia S. Rodin, P. G. Xuereb, L. S. Rossi, N. Wahl, I. Ziemele, J. Passer a D. Gratsias,

generálny advokát: A. Rantos,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 15. júna 2023,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Pán Marián Kočner sa svojím odvolaním domáha zrušenia rozsudku Všeobecného súdu Európskej únie z 29. septembra 2021, Kočner/Europol (T-528/20, ďalej len „napadnutý rozsudok“, EU:T:2021:631), ktorým Všeobecný súd zamietol jeho návrh podaný na základe článku 268 ZFEÚ na náhradu škody, ktorá mu údajne vznikla tým, že Agentúra Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol) zverejnila osobné údaje a zapísala jeho meno do „mafiánskych zoznamov“.

Právny rámec

- 2 Podľa odôvodnení 23, 45, 56, 57 a 65 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/794 z 11. mája 2016 o Agentúre Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol), ktorým sa nahrádzajú a zrušujú rozhodnutia Rady 2009/371/SVV, 2009/934/SVV, 2009/935/SVV, 2009/936/SVV a 2009/968/SVV (Ú. v. EÚ L 135, 2016, s. 53):

„(23) Pre Europol je nevyhnutné, aby mal na účely predchádzania trestnej činnosti a boja proti nej v rámci svojich cieľov čo najúplnejšie a najaktuálnejšie informácie. Europol by mal preto mať možnosť spracúvať údaje, ktoré mu poskytnú členské štáty,...

...

(45) Na zaistenie bezpečnosti osobných údajov by Europol a členské štáty mali zaviesť potrebné technické a organizačné opatrenia.

...

(56) Na Europol by sa mali vzťahovať všeobecné pravidlá o zmluvnej a mimozmluvnej zodpovednosti uplatniteľné na inštitúcie, agentúry a orgány [Európskej únie] s výnimkou pravidiel o zodpovednosti za nezákonné spracúvanie údajov.

(57) Dotknutej fyzickej osobe nemusí byť jasné, či škoda, ktorú utrpela v dôsledku nezákonného spracúvania údajov, je následkom krokov Europolu, alebo členského štátu. Europol a členský štát, v ktorom nastala udalosť, ktorá viedla k vzniku škody, by preto mali byť [solidárne – *neoficiálny preklad*] zodpovední...

...

- (65) Europol spracúva údaje, ktoré si vyžadujú zvláštnu ochranu, keďže k nim patria aj citlivé neutajované skutočnosti a utajované skutočnosti EÚ. Z tohto dôvodu by mal Europol vypracovať pravidlá dôvernosti a spracúvania takýchto informácií. Pravidlá týkajúce sa ochrany utajovaných skutočností EÚ by mali byť v súlade s rozhodnutím Rady 2013/488/EÚ [z 23. septembra 2013 o bezpečnostných predpisoch na ochranu utajovaných skutočností EÚ (Ú. v. EÚ L 274, 2013, s. 1)].“

- 3 Článok 2 tohto nariadenia, nazvaný „Vymedzenie pojmov“, stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia:

...

- h) ‚osobné údaje‘ sú akékoľvek informácie týkajúce sa dotknutej osoby;
- i) ‚dotknutá osoba‘ je identifikovaná alebo identifikovateľná fyzická osoba; identifikovateľná osoba je osoba, ktorú možno identifikovať priamo alebo nepriamo, najmä odkazom na identifikátor, ako je meno, identifikačné číslo, lokalizačné údaje alebo online identifikátor, alebo odkazom na jeden či viaceré prvky, ktoré sú špecifické pre fyzickú, fyziologickú, genetickú, mentálnu, ekonomickú, kultúrnu alebo sociálnu identitu tejto osoby;

...

- k) ‚spracúvanie‘ je operácia alebo súbor operácií s osobnými údajmi alebo súbormi osobných údajov či už prostredníctvom automatizovaných prostriedkov, alebo nie, ako napríklad zhromažďovanie, zaznamenávanie, usporadúvanie, štruktúrovanie, uchovávanie, prepracúvanie alebo zmena, vyhľadávanie, prehliadanie, využívanie, sprístupňovanie prenosom, šírením alebo poskytovaním iným spôsobom, preskupovanie alebo kombinovanie, obmedzenie, výmaz alebo likvidácia;

...“

- 4 Článok 3 uvedeného nariadenia s názvom „Ciele“ v odseku 1 stanovuje:

„Europol podporuje a posilňuje činnosť príslušných orgánov členských štátov a ich vzájomnú spoluprácu pri predchádzaní závažnej trestnej činnosti, ktorá sa týka dvoch alebo viacerých členských štátov, terorizmu a formám trestnej činnosti, ktoré zasahujú do spoločného záujmu, na ktorý sa vzťahuje politika Únie..., ako aj v boji proti takejto závažnej trestnej činnosti.“

- 5 Článok 17 toho istého nariadenia, nazvaný „Zdroje informácií“, v odseku 1 stanovuje:

„Europol spracúva len tie informácie, ktoré mu poskytnú:

- a) členské štáty v súlade s ich vnútroštátnym právom a článkom 7;

...“

- 6 Článok 18 nariadenia 2016/794 s názvom „Účely činností spracúvania informácií“ v odseku 1 stanovuje:
- „Pokiaľ je to nevyhnutné na dosiahnutie jeho cieľov ustanovených v článku 3, Europol môže spracúvať informácie vrátane osobných údajov.“
- 7 Článok 28 tohto nariadenia, nazvaný „Všeobecné zásady ochrany údajov“, v odseku 1 stanovuje:
- „Osobné údaje:
- a) sa spracúvajú spravodlivo a zákonne;
- b) sa zhromažďujú na konkrétne, explicitné a legitímne účely a ďalej nespracúvajú spôsobom nezlučiteľným s týmito účelmi. ...
- ...
- f) sa spracúvajú spôsobom, ktorý zaručuje primeranú bezpečnosť osobných údajov.“
- 8 Článok 32 uvedeného nariadenia s názvom „Bezpečnosť spracúvania“ v odseku 1 stanovuje:
- „Europol prijme primerané technické a organizačné opatrenia na ochranu osobných údajov proti náhodnému alebo nezákonnému zničeniu, náhodnej strate alebo neoprávnenému prístupneniu, zmene a prístupu alebo akýmkoľvek iným neoprávneným formám spracúvania.“
- 9 Článok 38 toho istého nariadenia, nazvaný „Zodpovednosť v otázkach ochrany údajov“, v odsekoch 4, 5 a 7 stanovuje:
- „...“
4. Europol zodpovedá za dodržiavanie zásad uvedených v článku 28 ods. 1 písm. a), b),... a f).
5. Za zákonnosť prenosu údajov zodpovedá:
- a) členský štát, ktorý poskytol osobné údaje Europolu;
- b) Europol v prípade osobných údajov, ktoré poskytol Europol členským štátom...
- ...
7. Europol zodpovedá za všetky operácie spracúvania údajov, ktoré uskutočňuje...”
- 10 Článok 49 nariadenia 2016/794 s názvom „Všeobecné ustanovenia o zodpovednosti a práve na náhradu“ v odseku 3 stanovuje:
- „Bez toho, aby bol dotknutý článok 49, v prípade nezmluvnej [mimozmluvnej – *neoficiálny preklad*] zodpovednosti Europol v súlade so všeobecnými zásadami spoločnými pre právne poriadky členských štátov nahrádza všetky škody spôsobené jeho útvarmi alebo jeho zamestnancami pri vykonávaní ich povinností.“

- 11 Článok 50 tohto nariadenia, nazvaný „Zodpovednosť za nesprávne spracúvanie osobných údajov a právo na náhradu“, stanovuje:

„1. Každá fyzická osoba, ktorá utrpela škodu v dôsledku nezákonnej operácie spracúvania, má právo na náhradu spôsobenej škody, a to buď od Europolu v súlade s článkom 340 ZFEÚ, alebo od členského štátu, v ktorom nastala udalosť, ktorá spôsobila škodu, v súlade s jeho vnútroštátnym právom. Táto fyzická osoba podáva žalobu proti Europolu na Súdny dvor Európskej únie alebo proti členskému štátu na príslušný vnútroštátny súd tohto členského štátu.

2. Všetky spory medzi Europolom a členskými štátmi týkajúce sa konečnej zodpovednosti za náhrady priznané fyzickej osobe v súlade s odsekom 1 sa postupujú správnej rade, ktorá rozhodne dvojtretinovou väčšinou svojich členov bez toho, aby bolo dotknuté právo napadnúť toto rozhodnutie podľa článku 263 ZFEÚ.“

Okolnosti predchádzajúce sporu

- 12 Okolnosti predchádzajúce sporu, ktoré sa nachádzajú v bodoch 1 až 16 napadnutého rozsudku, možno pre potreby tohto konania zhrnúť takto.
- 13 V rámci vyšetrovania vedeného slovenskými orgánmi v nadväznosti na vraždu novinára a jeho snúbenice na Slovensku vo februári 2018 Europol na žiadosť Národnej kriminálnej agentúry (Slovensko) (ďalej len „NAKA“) poskytol týmto orgánom podporu tým, že vykonal extrakciu údajov uložených jednak vo dvoch mobilných telefónoch, ktoré mali patriť odvolateľovi (ďalej len „predmetné mobilné telefóny“) a ktoré Europolu 10. októbra 2018 odovzdala NAKA, a jednak na úložnom zariadení USB.
- 14 Dňa 21. júna 2019 Europol predložil NAKA konečné forenzné správy týkajúce sa úkonov vykonaných na predmetných mobilných telefónoch.
- 15 Podľa Europolu tomuto predloženiu predchádzalo to, že 23. októbra 2018 odovzdal NAKA pevný disk obsahujúci zašifrované údaje, ktoré boli extrahované najmä z týchto mobilných telefónov, a 13. februára 2019 odovzdal NAKA tieto mobilné telefóny.
- 16 Europol ako dôkaz o týchto odovzdaniach predložil jednak kópiu úradného záznamu s oficiálnou hlavičkou NAKA z 23. októbra 2018, na ktorom sú uvedené referenčné číslo PPZ-203/NKA-PZ-ZA-2018 a podpis vedúceho vyšetrovacieho tímu, A, a jednak kópiu formulára o prijatí/odovzdaní dôkazov z 13. februára 2019 obsahujúcu to isté referenčné číslo, zoznam, na ktorom sa uvádzajú najmä predmetné mobilné telefóny, a podpis tak doručovateľa, ako aj príjemcu dôkazov.
- 17 Tento úradný záznam z 23. októbra 2018 znel:

„Dnešného dňa, t. j. [23. októbra 2018] v čase o 01.30 mi bol odovzdaný externý HDD čiernej farby [s] obsahom predbežných výsledkov skúmania Europolu, ktorý bol pribratý uznesen[iami] [z 8. a 10. októbra 2018]. Predmetný externý disk bol osobne prinesený z centrály Europolu v Haagu [Holandsko] pracovníkom Europol[u] B.

Na predmetnom disku boli poskytnuté predbežné výsledky vo forme akvizícií a extrakcií pamätí k stopám označeným ako 1Z (iba SIM), 2Z, 3Z, 4Z (iba SIM), 5Z, 6Z, 7Z, 8Z, 1K, 2K.

Obsah predmetného HDD je chránený heslom, ktoré mi bolo oznámené.“

- 18 Pokiaľ ide o úložné zariadenie USB, NAKA požiadala 17. októbra 2018 o pomoc Europolu najmä na účely preskúmania údajov nachádzajúcich sa na tomto úložnom zariadení.
- 19 V správe Europolu z 13. januára 2019 (ďalej len „správa Europolu“), ktorá bola NAKA predložená 14. februára 2019, sa v časti s názvom „Kontext (pozadie)“ uvádza, že „[odvolateľ] sa nachádza vo väzbe za údajný finančný zločin od 20. júna 2018. Okrem iného je jeho meno priam[o] prepojené na takzvané *Mafiánske zoznamy* a *Panama Papers*.“
- 20 Dňa 1. apríla 2019 slovenské orgány činné v trestnom konaní použili informácie nachádzajúce sa v predmetných mobilných telefónoch v rámci trestného konania proti odvolateľovi. Z úradného záznamu slovenského policajného orgánu z 18. júna 2019 tiež vyplýva, že slovenské orgány činné v trestnom konaní vykonali úplnú analýzu údajov nachádzajúcich sa v týchto telefónoch.
- 21 Navyše rôzne novinové články, ako aj internetové stránky vrátane medzinárodnej siete investigatívnych novinárov uviedli veľmi významný objem informácií týkajúcich sa odvolateľa, ktoré pochádzali najmä z predmetných mobilných telefónov, pričom tieto informácie sprístupnili verejnosti. Konkrétne v dňoch 20. a 29. mája 2019 sa viaceré novinové články odvolávali na údaje pochádzajúce z týchto telefónov. Rovnako 19. mája 2020 jedna internetová stránka zverejnila výber dokumentov týkajúcich sa odvolateľa a najmä prepisy intímnej komunikácie medzi ním a jeho priateľkou, ktorá sa uskutočnila prostredníctvom šifrovanej komunikačnej služby a ktorá sa nachádzala v uvedených telefónoch. Tento výber bol použitý slovenskými médiami 21. mája 2020.
- 22 Listom zo 4. mája 2020 odvolateľ požadoval od Europolu na základe článku 50 ods. 1 nariadenia 2016/794 zaplatenie sumy vo výške 100 000 eur ako náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú údajne utrpel z dôvodu porušenia práva na rešpektovanie jeho súkromného a rodinného života. Na jednej strane táto ujma údajne vyplynula zo zverejnenia osobných údajov v médiách a na internete, a to najmä zo zverejnenia prepisov jeho komunikácie intímnej a sexuálnej povahy. Na druhej strane uvedená ujma mala vyplývať zo zapísania mena odvolateľa do „mafiánskych zoznamov“, a to údajne na základe správy Europolu, keďže to rezonovalo v médiách po tom, čo unikli informácie zo spisu týkajúceho sa vnútroštátneho trestného konania vo veci vraždy novinára a jeho snúbenice uvedených v bode 13 tohto rozsudku, pričom tento spis obsahoval túto správu.
- 23 V nadväznosti na vyšetrovanie vedené slovenskými orgánmi a uvedené v bode 13 tohto rozsudku bol odvolateľ stíhaný za účastníctvo na tejto vražde ako objednávateľ.
- 24 Dňa 3. septembra 2020 príslušný slovenský súd v prvostupňovom konaní odvolateľa oslobodil spod obžaloby. Dňa 15. júna 2021 Najvyšší súd Slovenskej republiky (Slovensko) zrušil prvostupňový rozsudok a vrátil vec na ďalšie konanie.

Konanie na Všeobecnom súde a napadnutý rozsudok

- 25 Návrhom podaným do kancelárie Všeobecného súdu 18. augusta 2020 odvolateľ podal žalobu na základe článkov 268 a 340 ZFEÚ, ako aj článku 50 ods. 1 nariadenia 2016/794 s cieľom dosiahnuť náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú údajne utrpel v dôsledku konania Europolu. Prvým žalobným návrhom sa domáhal zaplatenia sumy vo výške 50 000 eur ako náhrady ujmy, ktorú údajne utrpel v dôsledku zverejnenia osobných údajov pochádzajúcich z predmetných mobilných telefónov,

teda údajov, ktoré boli následne zverejnené na internete a prevzaté slovenskými médiami. V dôsledku tohto zverejnenia osobných údajov došlo údajne k zásahu do jeho cti a odbornej povesti, práva na rešpektovanie jeho súkromného a rodinného života, ako aj práva na rešpektovanie jeho komunikácie, ktoré sú zaručené článkom 7 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“). V rámci druhého žalobného návrhu sa odvolateľ domáhal náhrady ujmy v rovnakej výške, ktorú údajne utrpel z dôvodu, že Europol zapísal jeho meno do „mafiánskych zoznamov“.

- 26 V napadnutom rozsudku Všeobecný súd predovšetkým po preskúmaní námietok neprípustnosti vznesených Europolom v súvislosti s prvým žalobným návrhom odvolateľa dospel k záveru, že tento žalobný návrh je prípustný len v rozsahu, v akom odvolateľ poukazuje na nemajetkovú ujmu vyplývajúcu z toho, že Europol údajne zverejnil prepisy komunikácie intímnej a sexuálnej povahy medzi odvolateľom a jeho priateľkou pochádzajúcej z predmetných mobilných telefónov. V tejto súvislosti Všeobecný súd dospel k záveru, že pokiaľ ide o rozsah údajnej ujmy – hoci odvolateľ vytýkal Europolu, že zverejnil významný objem osobných údajov pochádzajúcich z týchto telefónov – len zverejnenie týchto prepisov bolo podporené listinnými dôkazmi, na rozdiel od údajného zverejnenia fotografií, ktoré majú „výsostne súkromný charakter“, pričom na niektorých z nich bola táto priateľka odhalená.
- 27 Ďalej, pokiaľ ide o vec samu, Všeobecný súd zamietol tento prvý žalobný návrh, ktorý bol takto vymedzený. V prvom rade v bodoch 58 až 91 napadnutého rozsudku konštatoval, že odvolateľ nepredložil „dôkaz, ktorým by dostatočne preukázal príčinnú súvislosť“ medzi údajnou škodou a prípadným konaním Europolu. Odvolateľ konkrétne nepreukázal, že by zverejnenie údajov obsiahnutých v predmetných mobilných telefónoch alebo prepisov komunikácie medzi odvolateľom a jeho priateľkou mohlo byť pripísané Europolu.
- 28 V druhom rade Všeobecný súd v bodoch 92 až 95 uvedeného rozsudku konštatoval, že tento záver založený na tom, že zverejnenie predmetných údajov nemožno pripísať Europolu, nevyvracia ani odôvodnenie 57, ani článok 49 ods. 3, ani článok 50 nariadenia 2016/794, na ktoré sa odvolával odvolateľ.
- 29 Na jednej strane Všeobecný súd v tejto súvislosti v bodoch 93 až 95 napadnutého rozsudku rozhodol, že článok 49 ods. 3 a článok 50 ods. 1 nariadenia 2016/794 sa obmedzujú na spresnenie, že v oblasti mimozmluvnej zodpovednosti a osobitne zodpovednosti vyplývajúcej z nezákonného spracúvania údajov musí Europol nahradiť všetky škody spôsobené jeho útvarmi alebo jeho zamestnancami pri vykonávaní ich povinností v súlade s podmienkami stanovenými v článku 340 ZFEÚ. Podľa Všeobecného súdu však tieto podmienky neboli v prejednávanej veci splnené. Na druhej strane Všeobecný súd pripomenul, že hoci je pravda, že odôvodnenie 57 nariadenia 2016/794 v podstate uvádza, že Europol a členský štát, v ktorom vznikla škoda v dôsledku nezákonného spracúvania údajov touto agentúrou alebo týmto členským štátom, sú solidárne zodpovední za túto škodu, napriek tomu bolo potrebné konštatovať, že tento mechanizmus solidarity nemá v ustanoveniach tohto nariadenia ani svoje vyjadrenie, ani svoj základ. Okrem toho zdôraznil, že podľa judikatúry Súdneho dvora preambula aktu Únie nemá záväznú právnu silu a nemožno sa jej dovolávať na účel výnimky zo samotných ustanovení dotknutého aktu. Všeobecný súd tak konštatoval, že „odôvodnenie 57 nariadenia 2016/794... nemôže v prejednávanej veci zakladať solidárnu zodpovednosť Europolu“.
- 30 V dôsledku toho Všeobecný súd zamietol prvý žalobný návrh ako nedôvodný, pričom usúdil, že nebolo potrebné preskúmať, či boli splnené ďalšie podmienky vzniku mimozmluvnej zodpovednosti Únie.

- 31 Pokiaľ ide o druhý žalobný návrh týkajúci sa náhrady škody, ktorá údajne vznikla tým, že Europol zapísal meno odvolateľa do „mafiańských zoznamov“, Všeobecný súd v bodoch 102 a 105 napadnutého rozsudku konštatoval, že nebolo preukázané, že tieto zoznamy vyhotovila a viedla inštitúcia Únie v zmysle článku 340 druhého odseku ZFEÚ a konkrétne Europol, a že tento záver nebol spochybnený ani odôvodnením 57, ani článkom 49 ods. 3, ani článkom 50 nariadenia 2016/794, a to z rovnakých dôvodov, ako sú dôvody uvedené v bodoch 92 až 95 napadnutého rozsudku a zhrnuté v bode 29 tohto rozsudku.
- 32 Všeobecný súd okrem toho v bodoch 106 až 109 napadnutého rozsudku spresnil, že v prípade, že by sa druhý žalobný návrh „mal chápať tak, že sa ním Europolu vytýka, že zapríčinil posun v označeniach, ktoré používajú slovenské médiá vo vzťahu k [odvolateľovi], keďže [odvolateľ] už nie je prezentovaný ako „kontroverzný podnikateľ“, ale v súčasnosti ako „mafiań“ alebo „podnikateľ z mafiańských zoznamov“, tento žalobný návrh sa tiež ukázal ako nedôvodný. V tejto súvislosti Všeobecný súd najmä konštatoval, že odvolateľ nepredložil nijaký dôkaz, ktorý by mohol preukázať, že informácie uverejnené v slovenských médiách pochádzajú zo správy Europolu, alebo z právneho hľadiska dostatočne preukázať príčinnú súvislosť medzi únikom tejto správy a skutočnosťou, že slovenské médiá začiatkom roka 2019 zmenili spôsob, akým označovali odvolateľa. Uvádzaná časová zhoda bola v rozpore s dôkazmi predloženými tak odvolateľom, ako aj Europolom, pričom z nich vyplývalo, že už pred začiatkom roka 2019 slovenské médiá príležitostne označovali odvolateľa ako „mafiańa“, čo vylučovalo, aby toto označovanie mohlo mať pôvod v úniku z vnútroštátneho trestného spisu, ktorý sa týka odvolateľa a obsahuje uvedenú správu.
- 33 V dôsledku toho Všeobecný súd zamietol druhý žalobný návrh ako nedôvodný a zamietol aj žalobu v celom rozsahu.

Konanie na Súdnom dvore a návrhy účastníkov konania

- 34 Návrhom podaným do kancelárie Súdneho dvora 8. decembra 2021 podal odvolateľ odvolanie proti napadnutému rozsudku.
- 35 Svojím odvolaním odvolateľ navrhuje, aby Súdny dvor:
- zrušil napadnutý rozsudok,
 - vrátil vec Všeobecnému súdu a
 - rozhodol, že o trovách konania sa rozhodne v konaní vo veci samej.
- 36 Europol navrhuje, aby Súdny dvor:
- zamietol odvolanie a
 - uložil odvolateľovi povinnosť nahradiť trovy konania.
- 37 Rozhodnutím predsedu Súdneho dvora z 1. apríla 2022 bolo Slovenskej republike umožnené vstúpiť do konania ako vedľajšiemu účastníkovi na podporu návrhov Europolu.

O odvolaní

- 38 Na podporu svojho odvolania odvolateľ uvádza šesť odvolacích dôvodov. Prvý až štvrtý odvolací dôvod sa týkajú zamietnutia prvého žalobného návrhu, ktorý sa vzťahuje na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú odvolateľ údajne utrpel tým, že verejnosti boli sprístupnené osobné údaje pochádzajúce z predmetných mobilných telefónov. Piaty a šiesty odvolací dôvod sa týkajú zamietnutia druhého žalobného návrhu, ktorý sa vzťahuje na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú odvolateľ údajne utrpel tým, že jeho meno bolo zapísané do „mafianskych zoznamov“.

O prípustnosti prvého a piateho odvolacieho dôvodu

Argumentácia účastníkov konania

- 39 Europol tvrdí, že prvý a piaty odvolací dôvod, ktoré sú založené na nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa mal Všeobecný súd dopustiť tým, že vylúčil solidárnu zodpovednosť Europolu a dotknutého členského štátu, pokiaľ ide o škodu spôsobenú nezákonným spracúvaním údajov, sú neprípustné v rozsahu, v akom sa týkajú žalobného dôvodu, ktorý odvolateľ predložil Všeobecnému súdu oneskorene, a to v štádiu repliky. Všeobecný súd mal *ex offio* poukázať na neprípustnosť tohto žalobného dôvodu.
- 40 Odvolateľ navrhuje zamietnuť túto námietku neprípustnosti.

Posúdenie Súdnym dvorom

- 41 Z článku 84 ods. 1 a 2 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu vyplýva, že žalobné dôvody uvedené po prvýkrát v štádiu repliky, ktoré sa nezakladajú na právnych a skutkových okolnostiach, ktoré vyšli najavo v priebehu konania, musia byť vyhlásené za neprípustné. Súdný dvor však v tejto súvislosti už rozhodol, že žalobný dôvod alebo tvrdenie, ktoré predstavujú rozšírenie žalobného dôvodu už skôr uvedeného v žalobe, treba považovať za prípustné (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. apríla 2007, Alcon/ÚHVT, C-412/05 P, EU:C:2007:252, body 38 až 40 a citovanú judikatúru). Takýto žalobný dôvod preto nemožno vyhlásiť za neprípustný z dôvodu oneskoreného podania.
- 42 V prejednávanej veci odvolateľ v bode 58 svojej žaloby podanej na Všeobecný súd uviedol, že na základe solidárnej zodpovednosti stanovenej v článku 49 ods. 3 a článku 50 nariadenia 2016/794 a vzhľadom na odôvodnenie 57 tohto nariadenia mala byť Europolu pripísaná zodpovednosť za škodu, ktorú utrpel, aj keď konaní, ktorými bola spôsobená škoda, sa Europol dopustil spolu so slovenskými orgánmi. V bode 24 repliky odvolateľ rozvinul túto argumentáciu, pričom tvrdil, že podľa týchto ustanovení a najmä vzhľadom na toto odôvodnenie bol Europol spolu s dotknutým členským štátom v každom prípade solidárne zodpovedný za škodu spôsobenú nezákonným spracúvaním údajov.
- 43 Odvolateľ tak vo svojej žalobe výslovne poukázal na existenciu mechanizmu solidárnej zodpovednosti Europolu, ktorý sa zakladá na článkoch 49 a 50 nariadenia 2016/794 v spojení s jeho odôvodnením 57, takže Všeobecný súd správne dospel k záveru, že v kontexte prejednávanej veci prejednával na základe tejto žaloby otázku tejto solidárnej zodpovednosti. Bod 24 repliky teda treba považovať za rozšírenie argumentácie, ktorá bola v tejto súvislosti uvedená v žalobe.

- 44 Za týchto okolností Všeobecný súd správne vykonal analýzu ustanovení, ako aj odôvodnenia, ktoré odvolateľ uviedol v rámci tejto argumentácie.
- 45 V dôsledku toho musí byť námietka neprípustnosti vznesená Europolom zamietnutá.

O prvom odvolacom dôvode

Argumentácia účastníkov konania

- 46 Svojím prvým odvolacím dôvodom odvolateľ vytýka Všeobecnému súdu, že sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bodoch 94 a 95 napadnutého rozsudku rozhodol nezohľadniť odôvodnenie 57 nariadenia 2016/794 na účely určenia zodpovednosti Europolu založenej na článku 50 ods. 1 tohto nariadenia, a to z dôvodu, že preambula nariadenia nemá záväznú právnu silu. Z toho vyplýva, že Všeobecný súd nesprávne zamietol prvý žalobný návrh, keď rozhodol, že toto odôvodnenie nemôže založiť solidárnu zodpovednosť Europolu z dôvodu nezákonného spracúvania údajov touto agentúrou alebo dotknutým členským štátom.
- 47 V tejto súvislosti odvolateľ v podstate tvrdí, že Všeobecný súd konštatoval, že škodu musí znášať ten, komu ju možno pripísať, teda buď Europol alebo dotknutý členský štát, hoci z článku 49 ods. 3 a článku 50 nariadenia 2016/794 v spojení s jeho odôvodnením 57 a cieľmi sledovanými týmto nariadením vyplýva, že toto nariadenie stanovuje solidárnu zodpovednosť Europolu a členského štátu, v ktorom vznikla škoda v dôsledku nezákonného spracúvania údajov touto agentúrou alebo týmto členským štátom.
- 48 Europol, podporovaný Slovenskou republikou, tvrdí, že prvý odvolací dôvod nie je dôvodný.
- 49 Táto agentúra tvrdí, že vznik zodpovednosti Únie podľa článku 340 ZFEÚ je podmienený súčasným splnením niekoľkých podmienok, medzi ktoré patrí protiprávnosť konania vytýkaného dotknutej inštitúcii Únie. Tvrdí tiež, že v prípade neexistencie protiprávneho konania jednej z jej inštitúcií nemôže byť voči Únii vyvedená zodpovednosť a že škody spôsobené členskými štátmi nemôžu založiť túto zodpovednosť. Okrem toho v situáciách, v ktorých sú orgány Únie a orgány členských štátov vo vzájomnej interakcii, Súdny dvor najmä spresnil, že v prípade škody spôsobenej spoločne Úniou a členským štátom môže súd Únie rozhodnúť o škode až po tom, čo v tejto súvislosti rozhodol vnútroštátny súd. Solidárna zodpovednosť Únie a dotknutého členského štátu v prípade, keď konajú spoločne, nie je v zásade uznaná v článku 340 druhom odseku ZFEÚ, ale vyžaduje si v tomto zmysle výslovnú úpravu zo strany normotvorcu Únie.
- 50 Okrem toho článok 50 nariadenia 2016/794 sa nevzťahuje na spracúvanie údajov, o ktoré ide v prejednávanej veci, keďže sa uplatňuje výlučne na spracúvanie údajov v rámci operácií a úloh Europolu. Vzhľadom na to, že k údajným skutočnostiam, ktoré viedli k vzniku škody, došlo v rámci vedenia vnútroštátneho vyšetrovacieho spisu, tieto skutočnosti nepredstavujú „nezákonné operácie spracúvania údajov“ v zmysle tohto článku, ktoré patria do pôsobnosti tohto nariadenia.
- 51 Okrem toho článok 50 ods. 1 nariadenia 2016/794 výslovne nestanovuje solidárnu zodpovednosť Europolu a dotknutého členského štátu. Podľa tohto ustanovenia je totiž Europol výlučne zodpovedný „v súlade s článkom 340 ZFEÚ“, čo znamená, že táto zodpovednosť môže vzniknúť len vtedy, ak sú splnené tri podmienky vyplývajúce z tohto ustanovenia. V dôsledku toho, aj keby sa tento článok 50 ods. 1 v prejednávanej veci uplatňoval, zodpovednosť Europolu by nemohla

vzniknúť v prípade absencie akéhokoľvek protiprávneho konania Europolu a príčinnej súvislosti medzi takýmto konaním a spôsobenou škodou. Navyše Únia nemôže byť povinná nahradiť škodu vyplývajúcu z konania členského štátu na základe uvedeného článku 50 ods. 1, ktorý sa uplatňuje len na škody spôsobené spoločne Úniou a členským štátom, ako to potvrdzuje znenie článku 50 ods. 2 tohto nariadenia.

- 52 Podľa Europolu z odôvodnenia 57 nariadenia 2016/794 nemožno vyvodiť, že by to bolo inak. Pojem „solidárna zodpovednosť“ uvedený v tomto odôvodnení predpokladá, že viac ako jeden subjekt je zodpovedný za tú istú škodu, a nie to, že by Europolu mohla byť pri absencii akéhokoľvek protiprávneho konania z jeho strany pripísaná zodpovednosť za konanie členského štátu. Výklad uvedeného odôvodnenia odvolateľom je v rozpore s pôsobnosťou tohto nariadenia a so znením jeho článku 50. Keďže preambula aktu Únie nemá záväznú právnu silu, nemožno sa na ňu odvolávať s cieľom odchyliť sa od jasného znenia ustanovenia.

Posúdenie Súdnyim dvorom

- 53 V prvom rade treba preskúmať, či článok 50 ods. 1 nariadenia 2016/794 zavádza režim solidárnej zodpovednosti Europolu a dotknutého členského štátu v prípade nezákonného spracúvania údajov. V prípade kladnej odpovede bude potrebné v druhom rade určiť, aké sú podmienky vzniku tejto zodpovednosti.

– Povaha režimu zodpovednosti na základe článku 50 ods. 1 nariadenia 2016/794

- 54 Na účely výkladu článku 50 ods. 1 nariadenia 2016/794, najmä s cieľom určiť povahu režimu zodpovednosti, ktorý je v ňom zakotvený, treba v súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora zohľadniť nielen jeho znenie, ale aj kontext, do ktorého patrí, a ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. júna 2021, TEAM POWER EUROPE, C-784/19, EU:C:2021:427, bod 43 a citovanú judikatúru).

- 55 Pokiaľ ide o znenie článku 50 ods. 1 nariadenia 2016/794, toto ustanovenie uvádza, že osoba, ktorá utrpela škodu v dôsledku nezákonnej operácie spracúvania údajov, má právo na náhradu spôsobenej škody, a to „buď od Europolu... alebo od členského štátu, v ktorom nastala udalosť, ktorá spôsobila škodu...“. Ako uviedol generálny advokát v bode 38 svojich návrhov, toto znenie nie je jednoznačné, pokiaľ ide o povahu predmetnej zodpovednosti. Môže totiž naznačovať, že fyzická osoba, ktorá utrpela škodu, sa musí obrátiť buď na Europol v prípade škody, ktorú úplne alebo čiastočne možno pripísať Europolu, alebo na dotknutý členský štát v prípade škody, ktorú úplne alebo čiastočne možno pripísať tomuto členskému štátu. Keďže však z uvedeného znenia môže tiež vyplývať, že osoba, ktorá utrpela škodu, sa môže obrátiť bez rozdielu na každý zo subjektov – teda buď na Europol alebo na dotknutý členský štát – s cieľom dosiahnuť náhradu celej škody, ktorá jej vznikla v dôsledku nezákonného spracúvania údajov, ku ktorému došlo v rámci spolupráce medzi Europolom a týmto členským štátom, toto isté znenie nevylučuje, aby uvedené ustanovenie mohlo v tejto súvislosti založiť solidárnu zodpovednosť uvedených subjektov.

- 56 Treba teda preskúmať, či vzhľadom na cieľ sledovaný článkom 50 ods. 1 nariadenia 2016/794 a jeho kontext stanovuje toto ustanovenie režim solidárnej zodpovednosti Europolu a dotknutého členského štátu, pokiaľ ide o škody spôsobené nezákonným spracúvaním údajov, ku ktorému došlo v rámci spolupráce medzi Europolom a týmto členským štátom na základe tohto nariadenia.

- 57 Podľa odôvodnenia 57 nariadenia 2016/794, ktoré vyjadruje tento cieľ, „dotknutej fyzickej osobe nemusí byť jasné, či škoda, ktorú utrpela v dôsledku nezákonného spracúvania údajov, je následkom krokov Europolu, alebo členského štátu [a] Europol a členský štát, v ktorom nastala udalosť, ktorá viedla k vzniku škody, by preto mali byť [solidárne] zodpovední“.
- 58 Z toho vyplýva, že vzhľadom na situáciu, v ktorej fyzická osoba, ktorá utrpela škodu v dôsledku nezákonného spracúvania údajov, nemôže určiť, či škodu, ktorá jej bola spôsobená, možno pripísať konaniu Europolu alebo členského štátu, s ktorým Europol spolupracoval, normotvorca Únie zaviedol režim solidárnej zodpovednosti Europolu a členského štátu, v ktorom nastala skutočnosť, ktorá viedla k vzniku škody, s cieľom zabezpečiť úplnú ochranu tejto fyzickej osoby v prípade, ak by sa nachádzala v takejto situácii.
- 59 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že hoci odôvodnenie aktu Únie nemá záväznú právnu silu, má dôležitú výkladovú hodnotu, keďže môže spresniť obsah ustanovenia dotknutého aktu a vysvetliť vôľu autora tohto aktu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. júla 2023, Komisia/CK Telecoms UK Investments, C-376/20 P, EU:C:2023:561, body 104 a 105, ako aj citovanú judikatúru).
- 60 Je nesporné, že na odôvodnenie aktu Únie sa nemožno odvolávať s cieľom odchyliť sa od samotných ustanovení dotknutého aktu alebo s cieľom vykladať tieto ustanovenia v zmysle, ktorý je zjavne v rozpore s ich znením (pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. júna 2014, Karen Millen Fashions, C-345/13, EU:C:2014:2013, bod 31 a citovanú judikatúru, ako aj zo 16. februára 2022, Maďarsko/Parlament a Rada, C-156/21, EU:C:2022:97, bod 191).
- 61 V prejednávanej veci však odôvodnenie 57 nariadenia 2016/794 vôbec neodporuje zneniu článku 50 ods. 1 tohto nariadenia. Ako bolo totiž uvedené v bode 55 tohto rozsudku, toto znenie umožňuje najmä výklad, podľa ktorého toto ustanovenie zavádza režim solidárnej zodpovednosti Europolu a dotknutého členského štátu v prospech fyzickej osoby, ktorá utrpela škodu v dôsledku nezákonného spracúvania údajov, ku ktorému došlo v rámci vzájomnej spolupráce.
- 62 Z týchto prvkov analýzy vyplýva, že článok 50 ods. 1 nariadenia 2016/794 v spojení s odôvodnením 57 tohto nariadenia vytvára – v súlade s vôľou normotvorcu Únie uprednostniť poškodenú fyzickú osobu – režim solidárnej zodpovednosti Europolu a dotknutého členského štátu, pokiaľ ide o škodu spôsobenú takýmto spracúvaním.
- 63 Tento výklad je podporený kontextom, do ktorého patrí toto ustanovenie, a to najmä článkom 49 a článkom 50 ods. 2 nariadenia 2016/794.
- 64 Na jednej strane totiž článok 49 nariadenia 2016/794 podľa svojho názvu stanovuje všeobecné ustanovenia o zodpovednosti a práve na náhradu. Naproti tomu z názvu článku 50 tohto nariadenia vyplýva, že tento článok sa týka konkrétne zodpovednosti za nesprávne spracúvanie údajov a práva na náhradu, ktoré z toho vyplýva. Povaha odchýlky, ktorú predstavuje uvedený článok 50, vo vzťahu k všeobecným zásadám mimozmluvnej zodpovednosti Únie je zdôraznená najmä v článku 49 ods. 3 uvedeného nariadenia v spojení s jeho odôvodnením 56.
- 65 Podľa tohto posledného uvedeného ustanovenia v oblasti mimozmluvnej zodpovednosti Europol v súlade so všeobecnými zásadami spoločnými pre právne poriadky členských štátov nahrádza všetky škody spôsobené jeho útvarmi alebo jeho zamestnancami pri vykonávaní ich povinností. Toto pravidlo je však formulované „bez toho, aby bol dotknutý článok 49“ nariadenia 2016/794.

- 66 V tejto súvislosti treba poznamenať, že odkaz na „článok 49“ uvedený v znení článku 49 ods. 3 tohto nariadenia predstavuje zjavnú redakčnú chybu. Tento odkaz by totiž nemal zmysel, ak by odkazoval na článok, ktorého je súčasťou. Vzhľadom na to, že článok 50 tohto istého nariadenia upravuje odchylný režim od všeobecných pravidiel mimozmluvnej zodpovednosti Únie stanovených v uvedenom článku 49 ods. 3, toto posledné uvedené ustanovenie treba, pokiaľ ide o jeho úvodnú časť obsahujúcu výraz „bez toho, aby bol dotknutý“, vykladať v tom zmysle, že sa týka tohto článku 50.
- 67 Odôvodnenie 56 nariadenia 2016/794 podporuje výklad uplatnený v predchádzajúcom bode tým, že uvádza, že „na Europol by sa mali vzťahovať všeobecné pravidlá o zmluvnej a mimozmluvnej zodpovednosti uplatniteľné na inštitúcie, agentúry a orgány Únie s výnimkou pravidiel o zodpovednosti za nezákonné spracúvanie údajov“.
- 68 Z toho vyplýva, že cieľom článku 50 nariadenia 2016/794 je zaviesť osobitný režim mimozmluvnej zodpovednosti – pokiaľ ide o operácie nezákonného spracúvania údajov –, ktorý sa odchyľuje od všeobecného režimu zodpovednosti stanoveného týmto nariadením.
- 69 Na druhej strane z článku 50 ods. 2 nariadenia 2016/794 vyplýva, že vyodenie zodpovednosti Europolu alebo dotknutého členského štátu na Súdnom dvore Európskej únie alebo na príslušnom vnútroštátnom súde v dôsledku nezákonného spracúvania údajov, ku ktorému došlo v rámci spolupráce medzi nimi, predstavuje len prvú z dvoch etáp mechanizmu zodpovednosti stanoveného v článku 50 tohto nariadenia. Podľa jeho článku 50 ods. 2 totiž druhá etapa tohto mechanizmu spočíva v určení „konečnej zodpovednosti“ Europolu a/alebo dotknutého členského štátu, pokiaľ ide o náhradu priznanú fyzickej osobe v súlade s článkom 50 ods. 1 tohto nariadenia, pričom všetky spory medzi Europolom a členskými štátmi sa v tejto súvislosti postupujú správnej rade Europolu, a to bez toho, aby bolo dotknuté právo napadnúť jej rozhodnutie na Súdnom dvore Európskej únie podľa článku 263 ZFEÚ.
- 70 Možnosť stanovená v článku 50 ods. 2 nariadenia 2016/794, aby správna rada Europolu v rámci tejto druhej etapy určila „konečnú zodpovednosť“ príslúchajúcu subjektu, ktorému možno pripísať protiprávne konanie, ktoré spôsobilo ujmu, či dokonca podiel zodpovednosti každého zo subjektov v prípade súbehu protiprávnych konaní, by však nemala dôvod existovať v prípade neexistencie solidárnej zodpovednosti týchto subjektov.
- 71 Vzhľadom na vyššie uvedené treba konštatovať, že článok 50 nariadenia 2016/794 v spojení s článkom 49 ods. 3 a odôvodneniami 56 a 57 tohto nariadenia zavádza režim solidárnej zodpovednosti Europolu a členského štátu, v ktorom vznikla škoda v dôsledku nezákonného spracúvania údajov, ku ktorému došlo v rámci spolupráce medzi nimi podľa uvedeného nariadenia.
- 72 Ako uviedol generálny advokát v bode 51 svojich návrhov, tento režim solidárnej zodpovednosti nie je právom Únie v oblasti spracúvania údajov neznámy. Článok 82 ods. 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 1), stanovuje takúto zodpovednosť v prípade plurality subjektov zodpovedných za spracúvanie údajov.

– Podmienky vzniku zodpovednosti podľa článku 50 ods. 1 nariadenia 2016/794

- 73 V súlade s podmienkami vyplývajúcimi z článku 340 ZFEÚ, na ktorý odkazuje článok 50 ods. 1 nariadenia 2016/794 v prípade, keď osoba, ktorej bola spôsobená škoda, podá žalobu proti Europolu, mimozmluvná zodpovednosť Únie podľa tohto článku 340 predpokladá splnenie súboru podmienok, ktorými sú konkrétne protiprávnosť konania vytykaného dotknutej inštitúcii, orgánu, úradu alebo agentúre Únie, existencia škody a existencia príčinnej súvislosti medzi týmto konaním a uvádzanou škodou (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. decembra 2020, Rada/K. Chrysostomides & Co. a i., C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P a C-604/18 P, EU:C:2020:1028, body 79 a 80, ako aj citovanú judikatúru).
- 74 V osobitnom kontexte nariadenia 2016/794 zo znenia článku 50 ods. 1 tohto nariadenia vyplýva, že fyzická osoba, ktorá má v úmysle uplatniť svoje právo na náhradu na základe tohto ustanovenia buď voči Europolu alebo voči členskému štátu, ktorým pripisuje zodpovednosť, musí preukázať existenciu „nezákonnej operácie spracúvania údajov“, existenciu „škody“ a existenciu príčinnej súvislosti medzi touto operáciou a touto škodou. Vzhľadom na prvú z podmienok pripomenutých v predchádzajúcom bode tak táto osoba musí len preukázať, že k nezákonnému spracúvaniu údajov došlo v rámci spolupráce, ktorá zahŕňala Europol a členský štát na základe uvedeného nariadenia.
- 75 Ako bolo uvedené v bodoch 57 a 58 tohto rozsudku, cieľom, ktorý sleduje článok 50 ods. 1 nariadenia 2016/794, je podľa odôvodnenia 57 tohto nariadenia reagovať na ťažkosti, ktorým môže byť vystavená dotknutá fyzická osoba pri určovaní, či škoda, ktorú utrpela v dôsledku nezákonného spracúvania údajov, ku ktorému došlo v rámci takejto spolupráce, je dôsledkom konania Europolu alebo dotknutého členského štátu.
- 76 Bez toho, aby bol uvedený článok 50 ods. 1 v spojení s týmto odôvodnením 57 zbavený svojho potrebného účinku, nemožno od tejto osoby vyžadovať, aby preukázala, komu – či Europolu alebo dotknutému členskému štátu – možno túto škodu pripísať, alebo aby proti týmto dvom subjektom podala žalobu na účely získania úplnej náhrady škody, ktorú utrpela.
- 77 V tejto poslednej uvedenej súvislosti treba uviesť, že článok 50 ods. 1 nariadenia 2016/794 nestanovuje, že dotknutá fyzická osoba môže podať proti subjektom, ktoré sú potenciálne zodpovedné za nezákonné spracúvanie údajov, žalobu na ten istý súd, keďže toto ustanovenie ukladá tejto osobe povinnosť podať žalobu proti Europolu na Súdny dvor Európskej únie alebo žalobu proti členskému štátu na príslušný súd tohto štátu.
- 78 V dôsledku toho, hoci dotknutý členský štát a Europol majú možnosť vstúpiť do konania na Všeobecnom súde alebo na súde tohto členského štátu, nemožno vylúčiť, že táto osoba bude musieť uplatniť svoju žalobu v neprítomnosti niektorého z týchto subjektov. Ďalej v každom prípade, ak sa oba subjekty zúčastňujú na konaní pred súdom, ktorý vec prejednáva, z predchádzajúceho bodu vyplýva, že v rámci prebiehajúceho konania možno zisťovať len zodpovednosť jedného z nich, čo môže ohroziť zistenie skutkového stavu. Napokon žaloby podané dotknutou osobou proti Europolu na Všeobecnom súde a proti dotknutému členskému štátu na súdoch tohto členského štátu by mohli viesť k tomu, že oba tieto súdy dospejú k rovnakému konštatovaniu neexistencie zodpovednosti každého z týchto žalovaných subjektov, pokiaľ táto osoba z právneho hľadiska dostatočne nepreukázala pripísateľnosť údajnej škody týmto žalovaným subjektom.

- 79 Normotvorca Únie pritom práve s cieľom zohľadniť tieto dôkazné ťažkosti stanovil v článku 50 nariadenia 2016/794 – na účely náhrady škody spôsobenej nezákonným spracúvaním údajov – dvojfázový mechanizmus zodpovednosti, ktorý na jednej strane zbavuje dotknutú fyzickú osobu povinnosti preukázať totožnosť subjektu, ktorého konanie spôsobilo údajnú škodu, a na druhej strane stanovuje, že po odškodnení tejto osoby musí byť „konečná zodpovednosť“ za túto škodu prípadne s konečnou platnosťou vyriešená v konaní, ktoré sa týka už len Europolu a dotknutého členského štátu, a to pred správnu radou Europolu.
- 80 Z toho vyplýva, že článok 50 ods. 1 nariadenia 2016/794 v spojení s odôvodnením 57 tohto nariadenia sa má vykladať v tom zmysle, že dotknutej fyzickej osobe, ktorá preukázala existenciu nezákonného spracúvania údajov, ku ktorému došlo v rámci spolupráce medzi Europolom a členským štátom na základe uvedeného nariadenia, neukladá povinnosť identifikovať, ktorý zo subjektov zapojených do tejto spolupráce konal spôsobom predstavujúcim toto nezákonné spracúvanie.
- 81 Na vznik solidárnej zodpovednosti Europolu alebo dotknutého členského štátu a na to, aby sa dotknutej fyzickej osobe umožnilo získať úplnú náhradu jej škody buď na súde Únie alebo na vnútroštátnom súde na základe článku 50 ods. 1 nariadenia 2016/794, stačí, aby táto osoba preukázala, že v rámci spolupráce medzi Europolom a dotknutým členským štátom na základe tohto nariadenia bolo vykonané nezákonné spracúvanie údajov, ktoré jej spôsobilo ujmu, bez toho, aby sa vyžadovalo, aby okrem iného preukázala, ktorému z týchto dvoch subjektov možno toto nezákonné spracúvanie pripísať.
- 82 Žalovaný subjekt však môže všetkými právnymi prostriedkami preukázať, že je vylúčené, aby údajná škoda súvisela s údajným nezákonným spracúvaním údajov, ku ktorému došlo v rámci takejto spolupráce. Tak by to bolo napríklad v prípade, ak by tento subjekt preukázal, že táto škoda má pôvod v skutočnostiach predchádzajúcich spolupráci začatej na základe nariadenia 2016/794.
- 83 Z uvedeného vyplýva, že Všeobecný súd sa tým, že v bode 91 napadnutého rozsudku zamietol prvý žalobný návrh odvolateľa z dôvodu, že odvolateľ nepreukázal pripísateľnosť zverejnenia osobných údajov, ktoré sa ho týkajú, Europolu, a teda „nepredložil dôkaz, ktorým by dostatočne preukázal príčinnú súvislosť medzi škodou uvádzanou v rámci [tohto žalobného návrhu] a prípadným konaním Europolu“, a tým, že v bodoch 92 až 95 napadnutého rozsudku konštatoval, že toto zamietnutie nebolo spochybnené odôvodnením 57, článkom 49 ods. 3 a článkom 50 nariadenia 2016/794, dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keďže nesprávne usúdil, že článok 50 ods. 1 tohto nariadenia v spojení s jeho odôvodnením 57 nezbavoval dotknutú fyzickú osobu povinnosti preukázať, ktorému z dvoch dotknutých subjektov možno pripísať nezákonné spracúvanie údajov.
- 84 Z toho vyplýva, že prvý odvolací dôvod je dôvodný.
- 85 Toto nesprávne právne posúdenie sa týka celého rozsahu, v akom Všeobecný súd zamietol prvý žalobný návrh vymedzený v bode 49 napadnutého rozsudku, pričom toto vymedzenie nebolo v rámci odvolania spochybnené.
- 86 V dôsledku toho treba vyhovieť prvému odvolaciemu dôvodu a zrušiť napadnutý rozsudok v rozsahu, v akom Všeobecný súd zamietol tento prvý žalobný návrh, ktorý bol takto vymedzený, ako nedôvodný.

O druhom až štvrtom odvolacom dôvode

- 87 Druhý až štvrtý odvolací dôvod sa rovnako ako prvý odvolací dôvod týkajú zamietnutia prvého žalobného návrhu, ktorý sa týka náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú odvolateľ údajne utrpel tým, že verejnosti boli sprístupnené osobné údaje pochádzajúce z predmetných mobilných telefónov.
- 88 Keďže preskúmanie druhého až štvrtého odvolacieho dôvodu nemôže viesť k zrušeniu napadnutého rozsudku v širšom rozsahu, než je zrušenie vyplývajúce z toho, že sa vyhovel prvému odvolaciemu dôvodu, nie je potrebné ich preskúmať.

O šiestom odvolacom dôvode

Argumentácia účastníkov konania

- 89 Šiesty odvolací dôvod, ktorý treba preskúmať pred piatym, obsahuje dve časti a týka sa bodov 102 a 106 až 111 napadnutého rozsudku.
- 90 Prvou časťou šiesteho odvolacieho dôvodu odvolateľ Všeobecnému súdu vytýka, že v týchto bodoch napadnutého rozsudku dospel k nesprávnemu záveru o neexistencii príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním uvádzaným v rámci druhého žalobného návrhu, ktorým je konkrétne to, že Europol zapísal jeho meno do „mafiańských zoznamov“ alebo ho spojil s týmito zoznamami, a škodou, ktorá mu údajne vznikla v dôsledku tohto zápisu alebo spojenia.
- 91 Na podporu tejto prvej časti odvolateľ tvrdí, že Europol neodôvodnil takéto spojenie odvolateľa s „mafiańskymi zoznamami“ a že týmto spojením táto agentúra porušila zásadu proporcionality tým, že išla nad rámec svojej úlohy spočívajúcej len v analýze dotknutého úložného zariadenia USB.
- 92 Okrem toho, keďže správa Europolu bola súčasťou vnútroštátneho trestného spisu týkajúceho sa odvolateľa a informácie obsiahnuté v tomto spise unikli, treba prijať záver o existencii príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním Europolu a škodou spôsobenou odvolateľovi. Skutočnosť, že žiadny z predmetných novinových článkov túto správu nespomína, ako to uviedol Všeobecný súd v bode 107 napadnutého rozsudku, nespochybňuje existenciu tejto príčinnej súvislosti.
- 93 Odvolateľ okrem toho tvrdí, že Europol je jediný, ktorý ho v uvedenej správe spojil s „mafiańskymi zoznamami“, pričom ani vnútroštátne právo, ani právo Únie nestanovujú možnosť vyhotoviť a viesť takéto zoznamy. V tejto súvislosti nemožno vychádzať zo slovenských médií, podľa ktorých mali tieto „mafiańske zoznamy“ viesť práve slovenské policajné orgány. Okrem toho Europol tým, že sa pri preukazovaní uvedeného spojenia opieral o verejne dostupné zdroje, porušil povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 29 ods. 6 nariadenia 2016/794. Podľa odvolateľa zo skutočnosti, že v správe Europolu sa neuvádza, že by informácie o spojení odvolateľa s „mafiańskymi zoznamami“ čerpal Europol z médií, ako aj zo skutočnosti, že tieto informácie sú v tejto správe uvedené výslovne, treba vyvodiť, že to bol práve Europol, ktorý konštatoval toto spojenie, a nešlo o záver vyplývajúci z „bulvárnej tlače“.
- 94 Druhá časť tohto odvolacieho dôvodu je založená na skreslení dôkazov. Odvolateľ tvrdí, že konštatovanie Všeobecného súdu uvedené v bodoch 108 a 109 napadnutého rozsudku, podľa ktorého z novinových článkov predložených v rámci konania pred ním vyplýva, že odvolateľ bol

označovaný ako „mafian“ ešte pred vypracovaním správy Europolu, je nesprávne. Práve názov článku z 28. februára 2012, ktorý označuje odvolateľa ako „mafian[a], ktorý neexistuje“, bol dôkazom toho, že odvolateľ nebol spojený s týmito „mafianskymi zoznamami“.

- 95 Europol a Slovenská republika navrhujú, aby bol šiesty odvolací dôvod zamietnutý.

Posúdenie Súdnym dvorom

- 96 Pokiaľ ide o druhú časť šiesteho odvolacieho dôvodu, ktorú je vhodné preskúmať ako prvú, treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry ku skresleniu dôkazov dochádza najmä vtedy, keď Všeobecný súd zjavne prekročil hranice primeraného posúdenia týchto dôkazov. Skreslenie musí zjavne vyplývať z dokumentov v spise bez toho, aby bolo potrebné vykonať nové posúdenie skutkového stavu a dôkazov. V tejto súvislosti nestačí preukázať, že dokument mohol byť vykladaný odlišne od výkladu, ktorý zvolil Všeobecný súd (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. februára 2023, Komisia/Taliansko a Španielsko, C-635/20 P, EU:C:2023:98, bod 127, ako aj citovanú judikatúru).
- 97 V prejednávanej veci Všeobecný súd v bode 108 napadnutého rozsudku konštatoval, že „časová zhoda, na ktorú poukazuje [odvolateľ], je v rozpore s dôkazmi predloženými tak samotným [odvolateľom], ako aj Europolom“. V tejto súvislosti v tom istom bode uviedol, že „[odvolateľ] v žalobe odkaz[oval] na novinový článok uverejnený 28. februára 2012, ktorý je nazvaný ‚Marián Kočner. Mafian, ktorý neexistuje‘ a podľa ktorého ‚na takzvaných «mafianskych zoznamoch», ktoré z polície unikli v roku 2005, nájdete podnikateľa Mariána Kočnera v rubrike «záujmové motorové vozidlá»“ a že „Europol... odk[ázal] na novinové články uverejnené 21. júna 2005 a 9. júla 2017, ktoré tiež odkazujú na prípadné mafianske praktiky [odvolateľa]“.
- 98 Zdá sa teda, že Všeobecný súd založil svoj záver, podľa ktorého bol odvolateľ označovaný ako „mafian“ ešte pred vypracovaním správy Europolu, na súbore novinových článkov týkajúcich sa odvolateľa, a nie na jedinom článku z roku 2012, ktorý odvolateľ predložil a ktorý ho podľa neho nespájal s „mafianskymi zoznamami“. Na rozdiel od toho, čo tvrdí odvolateľ, Všeobecný súd týmto postupom neprekročil hranice primeraného posúdenia týchto dôkazov posudzovaných ako celok, ani neskreslil uvedený novinový článok, na ktorý sa odvolával odvolateľ tak, že si ho vysvetlil spôsobom, ktorý je v rozpore s jeho znením.
- 99 Druhú časť šiesteho odvolacieho dôvodu preto treba zamietnuť ako nedôvodnú.
- 100 Pokiaľ ide o prvú časť tohto odvolacieho dôvodu, treba pripomenúť, že v oblasti mimozmluvnej zodpovednosti Únie otázka existencie príčinnej súvislosti medzi skutočnosťou, ktorá viedla k vzniku škody, a škodou ako podmienky vzniku tejto zodpovednosti, je otázkou právnou, ktorá z tohto dôvodu podlieha preskúmaniu Súdnym dvorom (rozsudok zo 16. júla 2009, Komisia/Schneider Electric, C-440/07 P, EU:C:2009:459, bod 192, a uznesenie z 3. septembra 2019, FV/Rada, C-188/19 P, EU:C:2019:690, bod 36). Pre Súdny dvor však toto preskúmanie nemôže spočívať v spochybnení skutkových zistení a posúdení vykonaných Všeobecným súdom (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. júla 2009, Komisia/Schneider Electric, C-440/07 P, EU:C:2009:459, bod 193).
- 101 Treba však konštatovať, že touto prvou časťou sa odvolateľ v skutočnosti snaží spochybniť určité skutkové posúdenia, ktoré Všeobecný súd vykonal vzhľadom na dôkazy, ktoré mu boli predložené. Po prvé ide o posúdenie uvedené v bode 102 napadnutého rozsudku, podľa ktorého odvolateľ nepredložil nijaký dôkaz, ktorý by mohol preukázať, že to bol práve Europol, ktorý

vypracoval a viedol „mafiańske zoznamy“, do ktorých bolo zapísané jeho meno. Po druhé odvolateľ tiež spochybňuje posúdenie Všeobecného súdu, podľa ktorého neexistuje príčinná súvislosť medzi údajne protiprávnym konaním Europolu a údajnou ujmom, keďže Všeobecný súd jednak v bode 107 napadnutého rozsudku konštatoval, že odvolateľ nepredložil nijaký dôkaz o tom, že by informácie, ktoré boli v tejto súvislosti zverejnené, mali pôvod v správe Europolu, a jednak v bodoch 108 a 109 tohto rozsudku, že už pred začiatkom roka 2019 slovenské médiá označovali odvolateľa ako mafiaňa. Keďže však odvolateľ v tejto časti odvolacieho dôvodu nepoukazuje na skreslenie dôkazov, uvedené posúdenia nepodliehajú preskúmaniu Súdnyim dvorom.

- 102 V dôsledku toho je prvá časť šiesteho odvolacieho dôvodu neprípustná.
- 103 Z toho vyplýva, že tento odvolací dôvod musí byť zamietnutý ako čiastočne neprípustný a čiastočne nedôvodný.

O piatom odvolacom dôvode

- 104 Svojím piatym odvolacím dôvodom založeným na rovnakej argumentácii, ako je argumentácia uvedená na podporu prvého odvolacieho dôvodu, odvolateľ Všeobecnému súdu vytýka, že sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bode 105 napadnutého rozsudku rozhodol nezohľadniť odôvodnenie 57 nariadenia 2016/794 na účely určenia zodpovednosti Europolu, a to z dôvodu, že preambula nariadenia nemá záväznú právnu silu. Z toho vyplýva, že Všeobecný súd nesprávne zamietol druhý žalobný návrh smerujúci k získaniu náhrady škody, ktorá mala byť odvolateľovi spôsobená tým, že Europol údajne zapísal jeho meno do „mafiańskych zoznamov“, pričom rozhodol, že žiadny mechanizmus solidárnej zodpovednosti nemá svoje vyjadrenie alebo základ v ustanoveniach tohto nariadenia v prípade nezákonného spracúvania údajov Europolom alebo dotknutým členským štátom.
- 105 Europol podporovaný Slovenskou republikou navrhuje zamietnuť piaty odvolací dôvod, pričom uvádza rovnaké tvrdenia ako tie, ktoré sa nachádzajú v odpovedi na argumentáciu odvolateľa v rámci prvého odvolacieho dôvodu a sú uvedené v bodoch 49 až 52 tohto rozsudku.
- 106 V tejto súvislosti treba uviesť, že Všeobecný súd – ktorý má ako jediný právomoc zisťovať a posudzovať skutkový stav, ako aj preskúmať dôkazy, ktoré uznal na preukázanie tohto skutkového stavu – na účely zamietnutia druhého žalobného návrhu na získanie náhrady škody, ktorú odvolateľ údajne utrpel z dôvodu, že Europol zapísal jeho meno do „mafiańskych zoznamov“, vychádzal z viacerých skutočností. Na jednej strane v bode 102 napadnutého rozsudku, na ktorý sa vzťahuje šiesty odvolací dôvod, ktorý bol zamietnutý, konštatoval, že odvolateľ nepreukázal, že by Europol vypracoval a viedol „mafiańske zoznamy“, do ktorých bolo zapísané jeho meno. Na druhej strane v bodoch 108 a 109 napadnutého rozsudku, ktorých sa takisto týka šiesty odvolací dôvod, ktorý bol zamietnutý, Všeobecný súd dospel k záveru, že časová zhoda, na ktorú poukázal odvolateľ, a to medzi správou Europolu a posunom v označeniach, ktoré vo vzťahu k odvolateľovi používali slovenské médiá, ktoré po úniku informácií z vnútroštátneho vyšetrovacieho spisu týkajúceho sa odvolateľa prezentovali posledného uvedeného ako „mafiaňa“ alebo „podnikateľa z mafiańskych zoznamov“, bola v rozpore s dôkazmi predloženými tak odvolateľom, ako aj Europolom odkazom na novinové články uverejnené v rokoch 2005, 2012 a 2017. V tejto súvislosti Všeobecný súd okrem toho v bode 109 napadnutého rozsudku konštatoval, že „[už] pred začiatkom roka 2019 slovenské médiá označovali [odvolateľa] nielen ako ‚kontroverzného podnikateľa‘, ale príležitostne aj ako ‚mafiaňa‘“, a na základe týchto dôkazov vylúčil, že „toto označovanie [odvolateľa] mohlo mať pôvod v úniku [z vnútroštátneho] trestného spisu [týkajúceho sa odvolateľa], ktorý... obsahuje správu [Europolu]“.

- 107 Z konštatovaní nachádzajúcich sa v bodoch 108 a 109 napadnutého rozsudku tak predovšetkým vyplýva, že vzhľadom na to, že správa Europolu pochádza z neskoršieho obdobia a už len z tohto dôvodu nesúvisí so skutočnosťou, ktorá viedla k vzniku škody a na ktorú poukazoval odvolateľ v rámci druhého žalobného návrhu, je vylúčené, aby škoda, ktorú uvádza odvolateľ, mohla súvisieť s prípadným nezákonným spracúvaním údajov, ku ktorému došlo v rámci spolupráce medzi Europolom a slovenskými orgánmi. Ako však bolo uvedené v bodoch 96 až 102 tohto rozsudku, odvolateľ v rámci šiesteho odvolacieho dôvodu nepreukázal, že by Všeobecný súd v rámci týchto konštatovaní skreslil dôkazy alebo sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia.
- 108 V dôsledku toho požiadavka uvedená v bode 81 tohto rozsudku, ktorá sa vyžaduje na vznik solidárnej zodpovednosti Europolu na základe článku 50 ods. 1 nariadenia 2016/794, v prejednávanej veci nie je splnená, takže tejto zodpovednosti sa nemožno v žiadnom prípade dovoľávať na základe druhého žalobného návrhu.
- 109 Z toho vyplýva, že bez ohľadu na nesprávne právne posúdenie, ktorého sa Všeobecný súd dopustil tým, že v bode 105 napadnutého rozsudku a z dôvodov uvedených v bodoch 92 až 95 tohto posledného uvedeného rozsudku neuplatnil samotnú zásadu solidárnej zodpovednosti Europolu v kontexte tohto nariadenia, musí byť piaty odvolací dôvod zamietnutý ako neúčinný.
- 110 Keďže piaty a šiesty odvolací dôvod boli zamietnuté, treba prijať záver, že odvolanie musí byť zamietnuté v rozsahu, v akom sa týka druhého žalobného návrhu.

O žalobe na Všeobecnom súde

- 111 V súlade s článkom 61 prvým odsekom druhou vetou Štatútu Súdneho dvora Európskej únie môže Súdny dvor v prípade zrušenia rozhodnutia Všeobecného súdu sám vydať konečný rozsudok, ak to stav konania dovoľuje.
- 112 V prejednávanej veci, najmä vzhľadom na okolnosť, že žaloba odvolateľa pred Všeobecným súdom je založená na žalobných dôvodoch, ktoré boli predmetom kontradiktórnej diskusie pred Všeobecným súdom a ktorých preskúmanie si nevyžaduje prijatie žiadneho dodatočného opatrenia na zabezpečenie priebehu konania alebo na preskúmanie spisu, Súdny dvor usudzuje, že stav konania dovoľuje, aby sám vydal konečný rozsudok, a to v rámci sporu, ktorý mu bol predložený (pozri analogicky rozsudok zo 4. marca 2021, Komisia/Fútbol Club Barcelona, C-362/19 P, EU:C:2021:169, bod 108 a citovanú judikatúru).
- 113 Vzhľadom na čiastočné zrušenie napadnutého rozsudku treba rozhodnúť len o prvom žalobnom návrhu pred Všeobecným súdom, ako je vymedzený v bode 49 uvedeného rozsudku.
- 114 Odvolateľ sa na základe článkov 268 a 340 ZFEÚ, ako aj článku 50 ods. 1 nariadenia 2016/794 domáha zaplatenia sumy vo výške 50 000 eur ako náhrady škody, ktorá mu bola údajne spôsobená tým, že verejnosti boli sprístupnené osobné údaje pochádzajúce z predmetných mobilných telefónov, pričom tieto údaje boli zverejnené na internete a prevzaté slovenskými médiami. Sprístupnením týchto osobných údajov tým, že boli zverejnené, došlo údajne k zásahu jednak do jeho cti a odbornej povesti a jednak do práva na rešpektovanie jeho súkromného a rodinného života, ako aj práva na rešpektovanie jeho komunikácie, ktoré sú zaručené článkom 7 Charty.

- 115 V tejto súvislosti odvolateľ, ktorý sa opiera o odôvodnenie 57 nariadenia 2016/794, tvrdí, že Europol môže byť považovaný za solidárne zodpovedného na základe článku 50 ods. 1 tohto nariadenia, ak je škoda, ktorá mu údajne vznikla z dôvodu nezákonného spracúvania údajov, dôsledkom konania Europolu alebo členského štátu.
- 116 Europol tvrdí, že nie je preukázané, že by vykonával nezákonné spracúvanie údajov, keďže nebolo preukázané, že by k úniku údajov týkajúcich sa odvolateľa došlo v dôsledku jeho konania. V každom prípade akýkoľvek únik informácií, aj keby bol preukázaný, nevedie automaticky k vzniku jeho mimozmluvnej zodpovednosti. Europol totiž tvrdí, že podľa judikatúry Súdneho dvora mimozmluvná zodpovednosť orgánov Únie môže vzniknúť najmä len pod podmienkou, že došlo k dostatočne závažnému porušeniu právnej normy, ktorej cieľom je priznať práva jednotlivcom. Článok 32 ods. 1 nariadenia 2016/794 pritom nestanovuje absolútnu povinnosť dosiahnuť výsledok, ale ukladá Europolu len povinnosť prijať primerané technické a organizačné opatrenia na ochranu osobných údajov pred akýmikoľvek neoprávnenými formami spracúvania, čo aj urobil. Okrem toho Europol nikdy nespracúval údaje získané z predmetných mobilných telefónov v dešifrovanej a zrozumiteľnej forme.
- 117 Podľa ustálenej judikatúry vznik mimozmluvnej zodpovednosti Únie v zmysle článku 340 druhého odseku ZFEÚ je podmienený súčasným splnením niekoľkých podmienok, a to existenciou dostatočne závažného porušenia právnej normy, ktorej cieľom je priznať práva jednotlivcom, existenciou škody a existenciou príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti autorom aktu a škodou, ktorú utrpeli poškodené osoby (rozsudok z 10. septembra 2019, HTTS/Rada, C-123/18 P, EU:C:2019:694, bod 32 a citovaná judikatúra).
- 118 Z tejto judikatúry vyplýva, že prvá podmienka vzniku tejto zodpovednosti, ktorá sa týka protiprávnosti konania vytykaného dotknutej inštitúcií, orgánu, úradu alebo agentúre Únie v zmysle judikatúry pripomenutej v bode 73 tohto rozsudku, obsahuje dve časti, a to že na jednej strane je potrebné, že došlo k porušeniu právnej normy Únie, ktorej cieľom je priznať práva jednotlivcom, a na druhej strane, že toto porušenie je dostatočne závažné (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. septembra 2019, HTTS/Rada, C-123/18 P, EU:C:2019:694, bod 36).
- 119 Pokiaľ ide o prvú časť tejto podmienky, podľa ustálenej judikatúry práva jednotlivcov vznikajú nielen vtedy, keď je to výslovne priznané ustanoveniami práva Únie, ale aj z dôvodu pozitívnych alebo negatívnych povinností, ktoré tieto ustanovenia riadne vymedzeným spôsobom ukladajú tak jednotlivcom, ako aj člským štátom alebo inštitúciám, orgánom, úradom a agentúram Únie [pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. decembra 2022, *Ministre de la Transition écologique a Premier ministre (Zodpovednosť štátu za znečistenie ovzdušia)*, C-61/21, EU:C:2022:1015, bod 46]. Toto pravidlo platí aj pre povinnosti uložené právom Únie v rámci spolupráce medzi agentúrou Únie, akou je Europol, a člskými štátmi.
- 120 Porušenie takýchto povinností môže zasiahnuť do práv, ktoré sú takto implicitne priznané jednotlivcom na základe dotknutých ustanovení práva Únie. Plná účinnosť týchto ustanovení a ochrana práv, ktoré majú tieto ustanovenia priznať, vyžadujú, aby jednotlivci mali možnosť získať náhradu škody [pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. decembra 2022, *Ministre de la Transition écologique a Premier ministre (Zodpovednosť štátu za znečistenie ovzdušia)*, C-61/21, EU:C:2022:1015, bod 47].

- 121 V prejednávanej veci treba konštatovať, že nariadenie 2016/794 ukladá Europolu a príslušným orgánom členských štátov, ktoré majú spolupracovať s touto agentúrou Únie na účely trestného stíhania, povinnosť chrániť jednotlivcov pred nezákonným spracúvaním ich osobných údajov, ktorá vyplýva najmä z článku 2 písm. h), i) a k) tohto nariadenia v spojení s jeho článkom 28 ods. 1 písm. a) a f), článkom 38 ods. 4 a článkom 50 ods. 1.
- 122 Článok 2 písm. k) nariadenia 2016/794 totiž definuje „spracúvanie“ ako akúkoľvek operáciu alebo súbor operácií s osobnými údajmi alebo súbormi osobných údajov či už prostredníctvom automatizovaných prostriedkov, alebo nie, ako napríklad sprístupňovanie prenosom, šírením alebo poskytovaním iným spôsobom. Článok 2 písm. h) a i) tohto nariadenia definuje „osobné údaje“ ako akékoľvek informácie týkajúce sa „dotknutej osoby“, pričom tento posledný uvedený pojem označuje identifikovanú alebo identifikovateľnú fyzickú osobu. Okrem toho článok 28 ods. 1 písm. a) a f) uvedeného nariadenia vyžaduje, aby sa osobné údaje spracúvali „spravodlivo a zákonne“ a spôsobom, ktorý zaručuje primeranú bezpečnosť osobných údajov. Podľa článku 38 ods. 4 toho istého nariadenia je Europol zodpovedný za dodržiavanie týchto zásad uvedených v článku 28 ods. 1 písm. a) a f). Napokon článok 50 ods. 1 nariadenia 2016/794 v rozsahu, v akom ukladá subjektom zapojeným do spolupráce stanovenej v tomto nariadení povinnosť nahradiť škodu, ktorá vznikla fyzickej osobe v dôsledku nezákonného spracúvania údajov, obsahuje implicitnú povinnosť týchto subjektov chrániť každú fyzickú osobu pred všetkými nezákonnými formami sprístupnenia osobných údajov, ktoré sa jej týkajú.
- 123 Zo spoločného výkladu ustanovení uvedených v predchádzajúcich dvoch bodoch vyplýva, že akékoľvek sprístupnenie osobných údajov, ktoré sú predmetom spracúvania v rámci spolupráce medzi Europolom a príslušnými vnútroštátnymi orgánmi podľa nariadenia 2016/794, osobám, ktoré nie sú oprávnené sa s nimi oboznámiť, predstavuje porušenie právnej normy Únie, ktorej cieľom je priznať práva jednotlivcom.
- 124 V prejednávanej veci z konštatovaní Všeobecného súdu v bodoch 1, 2, 44, 84, 85 a 90 napadnutého rozsudku, s ktorými sa Súdny dvor stotožňuje, vyplýva, že osobné údaje týkajúce sa odvolateľa, ktoré spočívajú v komunikácii intímnej povahy medzi ním a jeho priateľkou a ktoré boli obsiahnuté v predmetných mobilných telefónoch, ktoré slovenské orgány odovzdali Europolu v rámci spolupráce podľa nariadenia 2016/794, boli z týchto telefónov extrahované, pričom tieto údaje, ktoré mal k dispozícii najprv Europol a od 23. októbra 2018 ich mali k dispozícii Europol a tieto orgány, boli sprístupnené osobám, ktoré nie sú oprávnené sa s nimi oboznámiť, čo viedlo k ich zverejneniu v slovenských médiách 20. mája 2019. Takéto okolnosti svedčia o takom porušení, aké je uvedené v predchádzajúcom bode.
- 125 V tejto súvislosti treba odmietnuť tvrdenie Europolu, podľa ktorého tým, že prijal primerané technické a organizačné opatrenia na ochranu osobných údajov pred akoukoľvek neoprávnenou formou spracúvania, dodržal povinnosti, ktoré mu ukladá nariadenie 2016/794. Ako bolo totiž uvedené v bode 80 tohto rozsudku, článok 50 ods. 1 tohto nariadenia stanovuje režim solidárnej zodpovednosti, v rámci ktorého je osoba, ktorá sa cíti byť obeťou nezákonného spracúvania údajov, oslobodená od povinnosti preukázať, ktorému zo subjektov zapojených do spolupráce podľa uvedeného nariadenia možno pripísať takéto spracúvanie, bez toho, aby bola dotknutá možnosť Europolu obrátiť sa neskôr prípadne na svoju správnu radu na základe článku 50 ods. 2 toho istého nariadenia s cieľom určiť konečnú zodpovednosť za náhradu škody priznanú tejto osobe.

- 126 Pokiaľ ide o druhú časť prvej podmienky vzniku mimozmluvnej zodpovednosti Únie týkajúcu sa požiadavky dostatočne závažného porušenia právnej normy Únie, ktorej cieľom je priznať práva jednotlivcom, rozhodujúcim kritériom na prijatie záveru, že porušenie tohto práva je dostatočne závažné, je v tejto súvislosti kritérium zjavného a závažného prekročenia hraníc voľnej úvahy, ktoré obsahuje porušená norma (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 4. júla 2000, Bergaderm a Goupil/Komisia, C-352/98 P, EU:C:2000:361, bod 43 a citovanú judikatúru, ako aj zo 4. apríla 2017, Ombudsman/Staelen, C-337/15 P, EU:C:2017:256, bod 31 a citovanú judikatúru). Ak dotknutý orgán disponuje len značne obmedzenou alebo dokonca nedisponuje nijakou mierou voľnej úvahy, na preukázanie dostatočne závažného porušenia práva Únie môže postačovať jednoduché porušenie tohto práva (rozsudok z 10. júla 2003, Komisia/Fresh Marine, C-472/00 P, EU:C:2003:399, bod 26 a citovaná judikatúra). Takéto porušenie predstavujú najmä neospravedlniteľné chyby, závažná nedbanlivosť pri plnení povinnosti alebo zjavný nedostatok náležitej starostlivosti (pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. januára 1992, Finsider a i./Komisia, C-363/88 a C-364/88, EU:C:1992:44, bod 22, ako aj citovanú judikatúru).
- 127 Na posúdenie, ktoré sa má vykonať, je potrebné zohľadniť oblasť, podmienky a kontext, v ktorých je dotknutému orgánu uložená predmetná povinnosť (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 4. apríla 2017, Ombudsman/Staelen, C-337/15 P, EU:C:2017:256, bod 40 a citovanú judikatúru).
- 128 Okrem toho treba zohľadniť najmä stupeň jasnosti a presnosti porušenej normy, ako aj rozsah miery voľnej úvahy, ktorú táto norma ponecháva dotknutému orgánu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. mája 2017, Safa Nicu Sepahan/Rada, C-45/15 P, EU:C:2017:402, bod 30 a citovanú judikatúru), komplexnosť situácie, ktorú treba upraviť, a ťažkosti pri uplatňovaní alebo výklade predpisov [rozsudok z 19. apríla 2007, Holcim (Deutschland)/Komisia, C-282/05 P, EU:C:2007:226, bod 50 a citovaná judikatúra].
- 129 V prejednávanej veci treba na jednej strane konštatovať, že ustanovenia uvedené v bodoch 122 a 123 tohto rozsudku neponechávajú subjektom zapojeným do spolupráce na základe nariadenia 2016/794 nijakú mieru voľnej úvahy, pokiaľ ide o ich povinnosť chrániť každú fyzickú osobu pred všetkými nezákonnými formami sprístupnenia osobných údajov, ktoré sa jej týkajú, tým, že na tento účel vykonávajú primerané technické a organizačné opatrenia. Na druhej strane táto povinnosť patrí do citlivého kontextu spolupráce medzi Europolom a členskými štátmi na účely trestného stíhania, v ktorom sa takéto údaje spracúvajú bez akéhokoľvek zásahu dotknutých osôb, najčastejšie bez ich vedomia, a teda bez toho, aby tieto osoby mohli nejakým spôsobom zasiahnuť a zabrániť prípadnému nezákonnému spracúvaniu ich údajov.
- 130 Intímna povaha údajov, ktoré môžu byť obsiahnuté na nosičoch, o aké ide v prejednávanej veci, posilňuje potrebu prísneho zabezpečenia ochrany týchto údajov týkajúcich sa odvolateľa, a to tým skôr, že uvedené údaje nijako nesúvisia so skutkami, za ktoré bol odvolateľ trestne stíhaný.
- 131 Za týchto podmienok treba vzhľadom na konštatovania Všeobecného súdu pripomenuté v bode 124 tohto rozsudku prijať záver, že nezákonné spracúvanie uvedených údajov, ku ktorému došlo v rámci spolupráce medzi Europolom a slovenskými orgánmi na základe nariadenia 2016/794, predstavovalo dostatočne závažné porušenie právnej normy Únie, ktorej cieľom je priznať práva jednotlivcom.
- 132 Treba dodať, že tvrdenie Europolu, podľa ktorého táto agentúra nikdy nedisponovala údajmi extrahovanými z predmetných mobilných telefónov v dešifrovanej a zrozumiteľnej forme, nemôže spochybniť samotnú existenciu takeého porušenia z dôvodu nezákonného spracúvania údajov, ku ktorému došlo v rámci tejto spolupráce. Ako pritom vyplýva z bodu 80 tohto

rozsudku, článok 50 ods. 1 nariadenia 2016/794 stanovuje režim solidárnej zodpovednosti, v rámci ktorého je obeť takejto spracúvania oslobodená od povinnosti preukázať, ktorému zo subjektov zapojených do takejto spolupráce možno toto spracúvanie pripísať. Z toho vyplýva, že toto tvrdenie nemôže v žiadnom prípade uspieť v kontexte prejednávanej veci, a to bez toho, aby bola dotknutá možnosť Europolu prípadne sa naň odvolávať v rámci postúpenia veci svojej správnej rade podľa článku 50 ods. 2 tohto nariadenia.

- 133 Pokiaľ ide o druhú a tretiu podmienku vzniku mimozmluvnej zodpovednosti Únie, ktoré vyplývajú z článku 340 druhého odseku ZFEÚ a týkajú sa dôkazu o vzniknutej škode a príčinnej súvislosti medzi touto škodou a dostatočne závažným porušením právnej normy Únie, ktorým je v prejednávanej veci nezákonné spracúvanie údajov, odvolateľ tvrdí, že sprístupnením osobných údajov, ktoré sa ho týkajú a ktoré sa nachádzajú v predmetných mobilných telefónoch, a vzhľadom na zverejnenie týchto údajov bolo porušené nielen právo na rešpektovanie jeho súkromného života, ale aj právo na rešpektovanie jeho rodinného života. Toto zverejnenie malo negatívny vplyv na vzťahy medzi odvolateľom a jeho dcérami, ktoré boli hlboko dotknuté zverejnením uvedených údajov týkajúcich sa najmä intímneho vzťahu ich otca s jeho priateľkou, ktorý bol verejne prezentovaný, ako aj ich intímnej komunikácie. Z toho vyplynul pocit frustrácie a nespravodlivosti, ako aj zásah do cti a odbornej povesti odvolateľa. Uvedené zverejnenie tiež porušilo právo na rešpektovanie jeho komunikácie zaručené článkom 7 Charty.
- 134 Europol neuviedol žiadne konkrétne tvrdenie týkajúce sa existencie nemajetkovej ujmy uvádzanej odvolateľom a existencie príčinnej súvislosti medzi nezákonným spracúvaním údajov a touto ujmu. Obmedzil sa na tvrdenie, že v prípade neexistencie dôkazu o skutočnosti, ktorá viedla k vzniku škody, alebo jej pripísateľnosti Europolu, treba prvý žalobný návrh zamietnuť.
- 135 Pokiaľ ide o podmienky týkajúce sa existencie škody a príčinnej súvislosti, mimozmluvná zodpovednosť Únie môže vzniknúť len vtedy, ak odvolateľ naozaj utrpel skutočnú a určitú škodu a ak škoda vyplýva dostatočne priamo z údajného porušenia právnej normy Únie. Odvolateľovi prináleží, aby súdu Únie predložil dôkazy s cieľom preukázať existenciu a rozsah škody, ktorú uplatňuje, ako aj existenciu dostatočne priamej príčinnej súvislosti medzi týmto porušením a uvádzanou škodou (pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. mája 2017, *Safa Nicu Sepahan/Rada*, C-45/15 P, EU:C:2017:402, body 61 a 62, ako aj citovanú judikatúru).
- 136 V prejednávanej veci, ako bolo uvedené v bode 124 tohto rozsudku, nezákonné spracúvanie údajov, ktoré malo formu sprístupnenia údajov týkajúcich sa intímnej komunikácie medzi odvolateľom a jeho priateľkou neoprávneným osobám, viedlo k ich sprístupneniu verejnosti, ako to potvrdzuje ich uverejnenie v slovenských médiách. Vzhľadom na obsah tejto komunikácie treba konštatovať, že toto nezákonné spracúvanie údajov porušilo právo odvolateľa na rešpektovanie jeho súkromného a rodinného života, ako aj jeho komunikácie, ako sú zaručené článkom 7 Charty, a poškodilo jeho česť a dobrú povesť, v dôsledku čoho utrpel nemajetkovú ujmu.
- 137 Z dôvodu náhrady škody uvádzanej v rámci prvého žalobného návrhu odvolateľ požaduje zaplatenie sumy 50 000 eur.
- 138 Všeobecný súd však usúdil, že preskúmanie prvého žalobného návrhu sa malo obmedziť na údajnú ujmu vyplývajúcu zo samotného zverejnenia prepisov komunikácie intímnej a sexuálnej povahy medzi odvolateľom a jeho priateľkou, keďže odvolateľ nepredložil nijaký dôkaz, ktorý by mohol priamo alebo nepriamo preukázať existenciu zverejnenia fotografií uvedených v bode 26 tohto rozsudku.

- 139 Keďže toto čiastočné zamietnutie prvého žalobného návrhu nebolo v rámci odvolania spochybnené, treba z náhrady škody, ktorá sa má priznať odvolateľovi, vylúčiť túto časť údajnej ujmy.
- 140 Za týchto podmienok treba rozhodnúť, že nemajetková ujma, ktorá vznikla odvolateľovi v dôsledku zverejnenia prepisov intímnej komunikácie s jeho priateľkou, bude primerane nahradená tým, že sa odvolateľovi zaplatí spravodlivá náhrada škody vo výške 2 000 eur.

O trovách

- 141 Podľa článku 184 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora ak odvolanie nie je dôvodné alebo ak je dôvodné a Súdny dvor sám rozhodne s konečnou platnosťou o veci, rozhodne aj o trovách konania.
- 142 Podľa článku 138 ods. 1 tohto rokovacieho poriadku uplatniteľného na konanie o odvolaní na základe jeho článku 184 ods. 1 účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Podľa tohto článku 138 ods. 3 prvej vety ak mali účastníci konania úspech len v časti predmetu konania, každý z nich znáša svoje vlastné trovy konania.
- 143 V prejednávanej veci odvolateľ navrhuje, aby sa rozhodlo o trovách konania „v rámci konania vo veci samej“. V tejto súvislosti treba uviesť, že hoci vo svojich návrhoch v prvostupňovom konaní navrhol, aby bola Europolu uložená povinnosť nahradiť trovy konania, vo svojom odvolaní nenavrhol náhradu trov odvolacieho konania.
- 144 Europol navrhol uložiť odvolateľovi povinnosť nahradiť trovy tak prvostupňového konania, ako aj odvolacieho konania.
- 145 Za týchto okolností každý z účastníkov konania, ktorý nemal úspech čiastočne vo svojich návrhoch v odvolacom konaní a čiastočne ani vo svojich návrhoch v prvostupňovom konaní, znáša vlastné trovy tak v prvostupňovom konaní, ako aj v odvolacom konaní.
- 146 Podľa článku 140 ods. 1 rokovacieho poriadku, ktorý je uplatniteľný na konanie o odvolaní podľa článku 184 ods. 1 toho istého rokovacieho poriadku, znášajú členské štáty a inštitúcie, ktoré vstúpili do konania ako vedľajší účastníci, svoje vlastné trovy konania. Slovenská republika ako vedľajší účastník konania pred Súdnym dvorom teda musí znášať svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

- 1. Rozsudok Všeobecného súdu Európskej únie z 29. septembra 2021, Kočner/Europol (T-528/20, EU:T:2021:631), sa zrušuje v rozsahu, v akom ním bol zamietnutý prvý žalobný návrh vymedzený v tomto rozsudku.**
- 2. V zostávajúcej časti sa odvolanie zamieta.**
- 3. Agentúra Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol) je povinná zaplatiť pánovi Mariánovi Kočnerovi náhradu škody vo výške 2 000 eur.**
- 4. V zostávajúcej časti sa žaloba zamieta.**

5. Pán Marián Kočner a Europol znášajú svoje vlastné trovy konania týkajúce sa tak prvostupňového, ako aj odvolacieho konania.

6. Slovenská republika znáša svoje vlastné trovy konania.

...

Lenaerts	Bay Larsen	Arabadžiev
Prechal	Regan	Biltgen
Piçarra	Spineanu-Matei	Rodin
Xuereb	Rossi	Wahl
Ziemele	Passer	Gratsias

Rozsudok bol vyhlásený v Luxemburgu 5. marca 2024.

Tajomník
A. Calot Escobar

Predseda
K. Lenaerts